

Bijlage bij verslag Algemeen Bestuur 23 juni 2023

Verslag gesprek beoordelingscommissie en bestuur

Datum: 23 juni 2023

Tijd: 12:30-14:00 uur

Locatie: Innovatiehub Oost-Groningen (Nedmag), Billitonweg 1 in Veendam

Aanwezig:

Johan Remkes - Nationaal Programma Groningen

Gert-Jan Swaving - Nationaal Programma Groningen

Mirjam Wulfse - provincie Groningen

Chris Kuijpers - ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aaron Keizer - ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (te gast)

Esther Pijs - ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Henriëtte ten Berge - ministerie van Economische Zaken en Klimaat (te gast)

Koen Schuiling - gemeente Groningen

Cora-Yfke Sikkema - gemeente Oldambt

Adriaan Hoogendoorn - gemeente Midden-Groningen

Annalies Usmany-Dallinga - gemeente Eemsdelta

Henk Jan Bolding - gemeente Het Hogeland

Herman Rinket - Groninger Gasberaad

Frans Keurentjes - uit het midden van de agrarische sector

Anita Winter - uit het midden van het bedrijfsleven

Esther Borstlap - uit het midden van de woningcorporaties

Johan Visser - uit het midden van de chemische industrie

Jouke de Vries - uit het midden van de kennisinstellingen

Jan Pelle - voorzitter onafhankelijke beoordelingscommissie

Bettina Bock - lid onafhankelijke beoordelingscommissie

Bas ter Weel - lid onafhankelijke beoordelingscommissie

Afwezig:

Bas Wallis de Vries - uit het midden van de zorginstellingen

Melissa van Hoorn - provincie Groningen

Marlous van der Veen - lid onafhankelijke beoordelingscommissie

Marjan Oudeman - lid onafhankelijke beoordelingscommissie

Jan Paul van Soest - lid onafhankelijke beoordelingscommissie

nationaal programma groningen

Aanleiding

Op 8 mei jl. heeft het bestuur kennisgenomen van de evaluatie van de beoordelingscommissie over haar eigen functioneren. Het bestuur heeft naar aanleiding daarvan verzocht om ter voorbereiding op dit gesprek ambtelijk ervaringen met het beoordelingsproces op te halen. Het programmabureau heeft beelden en suggesties opgehaald bij de gemeentelijke en provinciale programmamanagers (de coördinatiegroep) en bij de maatschappelijke bestuursleden. De uitkomsten daarvan zijn beschreven in een notitie die ter voorbereiding op het gesprek is gedeeld. In deze notitie staan ook drie onderwerpen die de commissie graag met het bestuur wenst te bespreken: baanbrekers, beoordeling Toukomstprojecten en kwaliteit van projectvoorstellen.

Ervaringen bestuur en beoordelingscommissie

Bij aanvang van het gesprek heeft de voorzitter bij het bestuur geïnventariseerd hoe zij de beoordeling van projecten ervaart en de commissie heeft daar vervolgens op gereflecteerd. Onderstaande onderwerpen kwamen aan de orde.

Onafhankelijkheid

Het bestuur vindt het belangrijk dat er een beoordelingscommissie is, zodat projecten op een onafhankelijke en eenduidige manier beoordeeld worden. In het bestuur wordt soms inhoudelijk gediscussieerd over de adviezen van de beoordelingscommissie. Het bestuur wijkt zelden af van het advies van de beoordelingscommissie, maar zou dit om politieke of strategische redenen gemotiveerd kunnen doen. De commissie ervaart dat het bestuur haar adviezen serieus neemt.

Tempo

Het proces tot goedkeuring van een project duurt lang volgens het bestuur, al heeft het bestuur niet de indruk dat de commissie daar een rol in speelt. De commissie heeft in het gesprek aangegeven geen spelbreker te willen zijn als het gaat om tempo. Wanneer dat nodig is, probeert de commissie daarom ad hoc een extra bijeenkomst te plannen. Ook adviseert de commissie alleen 'aanhouden' of 'goedkeuren onder voorwaarden' wanneer verbetering tot acceptatie kan leiden. Wanneer die kans er niet is, zou het onnodig werk opleveren voor de initiatiefnemers en volgt het advies om af te keuren.

Beoordeling

In het overleg kwam het detailniveau waarop de commissie beoordeelt aan de orde. Bij een te hoog detailniveau zou dit kunnen leiden tot onnodige bureaucratisering. Tegelijkertijd is aangegeven dat een gedetailleerde beoordeling juist helpt om een aanvraag te verbeteren. De commissie werpt de vraag op wat met 'details' wordt bedoeld. Bovendien geeft de commissie aan dat in het perspectief van het bestaande toetsingskader bepaalde details juist belangrijk zijn voor het beoordelen van uitvoerbaarheid en haalbaarheid van projecten. Verder bestaat bij provincie en gemeenten de wens om meer programmatisch te gaan werken, wat wellicht zorgt voor de noodzaak om te beoordelen op een hoger abstractieniveau. Binnen de commissie bestaat kennis over een werkwijze voor het beoordelen op programmaniveau, wat ook in het kader van de baanbrekers op termijn zinvol zou kunnen zijn.

Projecten worden eerst bestuurlijk afgestemd binnen de eigen organisatie. De commissie dient volgens het bestuur vervolgens kritisch zijn, al levert dat spanningsveld soms wel frustraties op bij de indieners. Eigenlijk zou in een veel eerder stadium bekeken moeten worden of een project ten principale past in Nationaal Programma Groningen. Het is belangrijk dat de toetsingscriteria van de commissie aan de voorkant duidelijk zijn. Wat volgens de commissie ook goed werkt, is om een project gefaseerd in te dienen, door bijvoorbeeld

nationaal programma gr^oningen

te starten met een onderzoeksvorstel of een pilot. Bij gebleken succes kan vervolgens worden opgeschaald.

Het bestuur ervaart binnen de eigen organisatie dat men de gesprekken met de commissie erg waardeert. Indieners zijn na een gesprek gemotiveerd om de aanvraag te verbeteren.

Voorwaarden versus adviezen

In de adviezen die de commissie uitbrengt aan het bestuur wordt altijd een onderscheid gemaakt tussen voorwaarden en adviezen/aandachtspunten. Het bestuur hecht waarde aan een duidelijk onderscheid tussen beide in de adviezen die het bestuur krijgt voorgelegd. Op die manier is helder dat de adviezen/aandachtspunten geen voorwaarden zijn die ingevuld moeten worden voordat goedkeuring kan plaatsvinden.

Beeldvorming

Naar de buitenwereld toe lijkt het alsof de commissie bijna nooit oordeelt dat een project niet aan het programmakader voldoet. Dit is echter niet het geval, omdat bij dit oordeel de indieners er vaak voor kiezen om het project terug te trekken, en het dus niet tot een formele afwijzing komt. Deze projecten gaan dan dus niet meer naar het bestuur. Het bestuur is van mening dat ook ergens inzichtelijk gemaakt zou moeten worden over hoeveel projecten de commissie oordeelt dat deze niet aan het programmakader voldoen.

Toukomst

De commissie ervaart spanning bij de beoordeling van Toukomstprojecten en de gesprekken met indieners daarover. De initiatiefnemers vinden dat zij al veel stappen gezet moeten hebben (zoals bundelen van initiatieven, beoordeling door Toukomstpanel) voordat het project door de commissie wordt beoordeeld. De commissie begrijpt dat dit frustratie oplevert bij initiatiefnemers, maar moet, conform opdracht van het bestuur, beoordelen op basis van het programmakader. De commissie geeft ook aan dat het samenvoegen van kleine projecten heeft geleid tot grote projecten, die voor vrijwilligers soms niet te behappen zijn. De commissie pleit daarom voor het afschalen van projecten, bijvoorbeeld door middel van een programmatische/gefaseerde aanpak. Volgens het bestuur is het niet verstandig om voor Toukomst het toetsingskader los te laten. Wel is verwachtingenmanagement richting de initiatiefnemers van groot belang. Het programmabureau heeft hier vanaf het begin aandacht aan besteed, maar dat heeft niet altijd het gewenste effect gehad. De voorzitter heeft het programmabureau gevraagd om voor het bestuur in een korte notitie inzichtelijk te maken in hoeverre initiatiefnemers de adviezen van het programmabureau succesvol konden verwerken en in hoeverre zij hiervoor zelf over de benodigde capaciteiten beschikken of aanvullende ondersteuning nodig hebben. Daarnaast is tijdens de bestuursvergadering van 23 juni 2023 afgesproken dat het bestuur periodiek een overzicht ontvangt met de status van Toukomstprojecten, zodat het voor het bestuur bij knelpunten mogelijk is om tijdig actie te ondernemen.

Baanbrekers

De voorzitter van het bestuur schetst hoe de beoordeling van baanbrekers er in de toekomst uit zou kunnen zien. Voor de baanbrekers is een publiek-private samenwerking nodig. Het bestuur zou geld beschikbaar kunnen stellen voor goede projectvoorstellen. Het idee is dat op dat niveau voorstellen niet meer langs de commissie hoeven. Wel in een eerder stadium, in de programmatische fase. Dan moet onder andere duidelijk gemaakt worden waar sprake is van publieke en private inzet en middelen. De commissie kan dan adviseren over de programmatische aanpak (waarbij de uitkomst helder is, alleen de weg er naartoe nog uitgekristalliseerd moet worden), inclusief een financieringsvoorstel. De commissie geeft aan dat het van belang is dat het doel van de baanbrekers op een effectieve en efficiënte manier wordt bereikt, met een

nationaal programma gr^oningen

gerichte samenhangende aanpak. Het bestuur wijst nog op het risico dat partijen al bezig zijn met de voorbereiding van baanbrekers en er in een later stadium nog een beoordeling door de commissie gaat plaatsvinden. Verwachtingenmanagement is hier daarom ook belangrijk.

Kwaliteit van projectvoorstellen

Om de kwaliteit van projectvoorstellen verder te verhogen, adviseert de commissie om de beoogde effecten van een project goed te onderbouwen. Dit kan door inzicht te bieden in input, output en outcome, een heldere probleemanalyse en uitleg over waarom een interventie de juiste is om een probleem op te lossen. De voorzitter heeft de commissie gevraagd om nader te duiden op welke wijze de commissie omgaat met de toetsingscriteria.